

1 Trygge lokalsamfunn

2 Arbeiderpartiets politiske prosjekt er et samfunn med små forskjeller og like muligheter, der folk
3 opplever deltakelse og tilhørighet i små og store fellesskap og med høy tillit. Slike fellesskap er tuftet
4 på en velfungerende justispolitikk. For å kunne ha tillit, må vi være trygge på at staten sørger for
5 sikkerheten vår. At dersom vi blir utsatt for urett, finnes det et rettsvesen som etterforsker og
6 straffeforfølger den som har begått uretten. At de som har begått kriminalitet får anledning til å
7 gjøre opp for seg, bli en bidragsyter til samfunnet og en god nabo etter soning. At
8 sikkerhetstjenestene gjør alt for å forhindre terrorangrep – og at beredskapen er god når krisen er et
9 faktum.

10 Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for justissektoren. Vi vil satse på politiet og på beredskap. Vi
11 skal sørge for den enkeltes rettssikkerhet og at justissektorens tjenester er tilgjengelige for publikum,
12 og for straff som virker og at rettsvesenet innrettes slik at de som har rett, også kan få rett.

13 Trygghet

14 Trygge lokalsamfunn skaper vi i fellesskap. Politiet er svært viktig for innbyggernes trygghet, flere
15 samfunnsaktører spiller en avgjørende rolle – blant annet helsevesen, skole, frivillige organisasjoner,
16 sivilforsvar, brann- og redningsvesen og kommunene. Arbeiderpartiet vil bekjempe kriminalitet, men
17 også årsakene til kriminalitet. Det skal satses mer på forebygging gjennom å bekjempe
18 barnefattigdom, sikre gode barnehager, skoler og tidlig innsats, og det er spesielt viktig at unge som
19 står i fare for å falle utenfor, gis muligheter til utdanning, arbeid, meningsfulle fritidsaktiviteter og
20 fellesskap i sitt nærmiljø.

21 For å lykkes med det forebyggende arbeidet er det helt avgjørende at politi og lokale myndigheter
22 samhandler godt. Kunnskap om nærmiljø og særegne lokale forhold er svært viktig for målrettede og
23 effektiv tiltake fra begge parter, og at dette videre omsettes til samordnet innsats. Arbeiderpartiet vil
24 legge til rette for økt samarbeid mellom politi og kommune, blant annet ved å jobbe for at det
25 opprettes politiråd i samtlige kommuner. Dette er et viktig verktøy for å sikre utveksling av kunnskap
26 og erfaring mellom politi og kommune.

27 Omfanget av vold i nære relasjoner og voldtekt er urovekkende høyt. Mange, særlig kvinner og barn,
28 opplever at de ikke er trygge hjemme. Tall fra NKVTS fra 2023 viser at 1 av 10 kvinner har opplevd
29 vold i nære relasjoner i løpet av livet, 1 av 5 har opplevd voldtekt. Samtidig går oppklaringsprosenten
30 av disse sakene ned. Arbeiderpartiet mener politiet må prioritere etterforskning av disse sakene
31 høyere enn i dag.

32 En forutsetning for et godt politi, er en god politikultur. Det er derfor viktig at å sørge for et
33 varslingsombud og en mer åpen kultur for å varsle om kritikkverdige forhold i politiet.
34 Arbeiderpartiet vil revitalisere arbeidet med kultur, rolleforståelse og ledelse i politietaten.

35 Trygge lokalsamfunn krever tilgjengelig politi der folk bor. Samtidig krever det kompetente
36 etterforskningsmiljøer og styrket etterforskningskapasitet, herunder fagmiljøer med særlig
37 kompetanse til å avdekke og oppklare alvorlig kriminalitet som vold i nære relasjoner, seksuelle
38 overgrep, økonomisk kriminalitet, menneskehandel, arbeidslivskriminalitet og annen organisert
39 kriminalitet. Arbeiderpartiet mener det er behov for en plan for å styrke etterforskningen i politiet,
40 herunder en styrking av påtalemyndigheten for å sikre god kvalitet i etterforskningen.

41 Kriminaliteten er i endring. Større deler av kriminaliteten foregår digitalt, og man er like utsatt
42 uavhengig av om man bor i en stor eller liten kommune. Samtidig er denne formen for kriminalitet
43 mindre synlig og krevende å avdekke for lokalt politi som ikke har tilstrekkelig spesialisert

44 kompetanse på internettrelaterte lovbrudd. Blant annet gjelder dette saker der det begås overgrep
45 mot barn som deles på nett. Spissede fagmiljøer i politidistriktene er avgjørende for å bekjempe
46 denne alvorlige kriminalitet og beskytte barn som utsettes for overgrep som streames eller deles,
47 uavhengig av hvor i politidistriktet man bor. Derfor må de spisse etterforskningsmiljøene i
48 politidistriktene styrkes i tiden fremover. Utsatte for kriminalitet skal beskyttes og ivaretas. Dette er
49 særlig viktig der de utsatte er rammet av integritetskrenkelser som voldtekt eller vold i nære
50 relasjoner. Besøksforbud og omvendt voldsalarm må benyttes i større grad i denne typen saker.
51 Tiltak som barnehus og RISK (risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner) som
52 gir utsatte for kriminalitet helhetlig oppfølging bør styrkes. RISK bør spres til samtlige politidistrikt.

53 Arbeiderpartiet vil:

- 54 • Sikre ressurser til områder med spesielle utfordringer i ungdomsmiljø for å hindre
- 55 rekuttering til gjenger og gjengkriminalitet.
- 56 • Styrke samarbeidet med politiet for å bekjempe ungdoms- og gjengkriminalitet
- 57 • Opprette politiråd i alle kommuner, og tilrettelegge for økt samarbeid mellom politi og lokale
- 58 myndigheter
- 59 • Gjennomgå status for arbeidet med kultur, ledelse og rolleforståelse i politiet.
- 60 • Få på plass et varslingsombud i politiet
- 61 • Styrke etterforskningsarbeidet, blant annet ved å øke kompetansen og kapasiteten på vold i
- 62 nære relasjoner, seksuelle overgrep, økonomisk kriminalitet, menneskehandel og
- 63 arbeidslivskriminalitet.
- 64 • At voldtekt tydelig må defineres i straffeloven som seksuell omgang uten frivillig deltakelse
- 65 eller oppriktig uttrykt samtykke.
- 66 • Legge frem en egen plan for å styrke etterforskningen i politiet, herunder en styrking av
- 67 påtalemyndigheten for å sikre god kvalitet i etterforskningen
- 68 • Gjennomgå politiets bemannings- og ressursfordelingsmodell og vurdere å rette opp i
- 69 uheldige geografiske utslag
- 70 • Trappe opp politiets innsats mot internettrelaterte lovbrudd, herunder prioritere innsatsen i
- 71 de spisse etterforskningsmiljøene mot saker som dreier seg om deling av overgrepsmateriale
- 72 på nett
- 73 • Sørge for at RISK tas i bruk i alle politidistrikt og øke bruken av omvendt voldsalarm, for å
- 74 forebygge ny vold og partnerdrap
- 75 • Styrke barnehusene

76

77 **Rettsikkerhet for alle**

78 Arbeiderpartiet jobber for en rettssikker og effektiv straffesakskjede. Det ligger til grunn for
79 politikken vår at domstolenes uavhengige rolle som den tredje statsmakt skal vernes, og domstolene
80 skal settes i stand til å løse sine oppgaver med høy kvalitet og innen rimelig tid.

81 Hensynet til enkeltmenneskets rettssikkerhet, faglig sterke miljøer i domstolene, samt at folk skal få
82 behandlet sakene sine på en rask og effektiv måte er hensyn som Arbeiderpartiet legger til grunn for
83 vår politikk, og som vi mener skal ligge til grunn for eventuelle endringer i domstolstruktur. Hensynet
84 til nærhet til domstolene bør ivaretas. Videre er det viktig å få fortgang i arbeidet med digitalisering
85 av domstolene, herunder å få på plass lyd og bildeopptak.

86 Arbeiderpartiet støtter opp om en utvikling som gjør at flere saker kan løses gjennom mekling eller
87 på lavest mulig nivå. For at den som har rett, skal kunne få rett vil vi jobbe for
88 tvisteløsningsmekanismer og domstoler som reelt sett er tilgjengelige alle, uavhengig av om man har

89 god eller dårlig økonomi. Vi vil jobbe for at den økonomiske risikoen ved å ta en sak til domstolene
90 reduseres.

91 Arbeiderpartiet ønsker å styrke de frivillige rettshjelpstilbudene, som gjør en viktig innsats for å
92 veilede mennesker som trenger juridisk veiledning og råd. Samtidig ønsker vi å etablere en ny og
93 bedre rettshjelpsmodell som sikrer at flere utsatte grupper får rettshjelp, samt å tilby
94 rettshjelpsveiledning til folk over hele landet i nærtjenestesentre.

95 Arbeiderpartiet vil:

- 96 • Få på plass lyd- og bildeopptak i domstolene
- 97 • Legge til rette for at domstolene kan prioritere å løse sine oppgaver med høy kvalitet, ivareta
98 sikkerhet og løse sakene innen rimelig tid.
- 99 • Redusere den økonomiske risikoen ved å ta en sak til domstolene slik at alle uavhengig av
100 egen økonomi får tilgang og hjelp
- 101 • Styrke de frivillige rettshjelpstilbudene
- 102 • Styrke ivaretagelsen av- og bistanden til ofre for menneskehandel
- 103 • Etablere ny og bedre rettshjelpsmodell slik at flere utsatte grupper får rettshjelp
- 104 • Tilby rettshjelpsveiledning i nærtjenestesentrefor å sørge for tilgjengelighet over hele landet
105

106 **Forebygging av ny kriminalitet under soning**

107 Velferdsstaten skal aldri gi opp enkeltmennesket. Kriminalomsorgen har en viktig rolle i å gi
108 mennesker en mulighet til å endre seg og bygge livene sine på nytt. I Norge er frihetsberøvelsen i
109 form av fengsel en straff man kan idømmes som følge av alvorlige lovbrudd. Dette skal imidlertid ikke
110 bety at du gis opp av fellesskapet. Likevel vet vi at fengselsstraffen i seg selv medfører stigma og
111 svekkede sosiale relasjoner som gjør veien tilbake til et liv uten kriminalitet vanskeligere.

112 Derfor må en sosialdemokratisk velferdsstat gjøre sitt ytterste for å redusere institusjonaliseringen
113 og tilbakefall til ny kriminalitet etter soning. Samtidig avhenger det av at flere dører står åpne etter
114 fengselsstraffen enn før.

115 Kriminalomsorgen i Norge har vært blant de beste og mest progressive i verden. Åpne fengsler,
116 utstrakt bruk av frihetsrelaterte straffer og innsats for god rehabilitering har vakt oppmerksomhet
117 langt utover landets grenser. Under forrige regjering har mye av innholdet og førstelinjen i
118 kriminalomsorgen blitt bygget ned. Etaten har vært hardt rammet av åtte år med tøffe innsparinger
119 og osthøvelkutt i budsjettene pålagt av høyre regjeringen.

120 Arbeiderpartiet vil gjenreise norsk kriminalomsorg. Vi vil sørge for et straffesystem som virker, og
121 som er rettferdig. Samfunnet skal reagere på lovbrudd av allmennpreventive hensyn, men også for å
122 bidra til den enkeltes rehabilitering, slik at de som har sonet ferdig, kan tilbakeføres til samfunnet på
123 en trygg og god måte. God kriminalomsorg er god samfunnssikkerhet. En forutsetning for å nå dette
124 målet er økte ressurser, flere ansatte, mindre detaljstyring og mindre unødvendig rapportering, og at
125 ansatte i kriminalomsorgen gis mulighet og tillit til å utføre sitt arbeid. Vi vil stoppe isolasjon i
126 fengslene og sørge for at psykisk syke innsatte ivaretas og får et bedre tilbud.

127 Arbeiderpartiet vil sørge for at kvinner sikres en fullverdig og likeverdig straffegjennomføring på lik
128 linje med menn, samt avvikle all samsoning mellom kvinner og menn. Sivilombudets funn om kvinner
129 i fengsel er svært alvorlig og situasjonen som beskrives er uholdbar. Tilbudet til kvinner må styrkes,
130 både i kriminalomsorgen og fra helsetjenestene. Etablering av nye kvinnefengsler må skje i nærheten

131 av sentrale områder, slik at det lettere kan legges til rette for besøk fra barn. Ved etablering av nye
132 kvinnefengsler må også muligheten for et godt psykisk helsetilbud vektlegges.

133 Arbeiderpartiet vil:

- 134 • Styrke Kriminalomsorgen og jobbe for tilstrekkelig og forsvarlig bemanning for å sikre en
135 straff som virker, med lavere bruk av isolasjon og økt aktivitet
- 136 • Sikre bedre vedlikehold av eksisterende fengsler og bygge ut nye lavsikkerhetsfengsler og
137 etablere flere overgangsboliger i hele landet der det er behov for dette.
- 138 • Styrke utdanningsmulighetene og arbeidsdriften i fengslene og sørge for at innsatte tilbys
139 relevant utdanning og arbeidstrening for dagens arbeidsliv.
- 140 • Koble NAV tettere på innsatte og ansette flere sosialkonsulenter i fengslene.
- 141 • Øke kapasiteten og etablere flere rusmestringsenheter slik at flere innsatte med
142 rusproblemer får raskere hjelp av kvalifisert helsepersonell.
- 143 • Tilby behandlingstilbud for å forebygge nye tilfeller av vold i nære relasjoner og
144 seksuallovbrudd, også mot barn, til innsatte som er dømt for denne typen lovbrudd.
- 145 • Bekjempe kjønnsforskjeller, og sørge for at kvinnelige innsatte har et like godt soningstilbud
146 som menn. Jobbe for at ingen kvinner skal måtte dele rom ved soning og at alle har tilgang
147 på eget toalett.
- 148 • Opprette en Nasjonal forsterket fellesskapsavdeling (NFFA) for å gi et god tilbud til de sykeste
149 kvinnene i fengsel, slik menn har tilbud om på Ila.
- 150 • Sørge for at kvinners soningsforhold følger lovens krav til velferdstjenester, skole og
151 arbeidstrening.
- 152 • Sørge for at kvinnefengsel etableres i sentrale strøk, i nærheten av gode helsetilbud og hvor
153 det er lett tilgjengelig for barn som skal besøke mødrene sine fra andre deler av landet.
- 154 • Tilby tilpassede soningsløp for innsatte fra kriminelle gjenger som ønsker seg en vei ut av
155 gjengmiljøet.

156
157

158

159

160